

Odkedy sa venuješ Pyrenejským horským psom?

Pes bol vždy súčasťou našej domácnosti, ale môjho prvého výstavného psa som mal ako šesťnásťročný. Jednalo sa o žihaneho boxera, s ktorým som sa zúčastnil aj mojej prvej výstavy, na ktorej ma sprevádzala chovateľka Margarida Correira a som jej vďačný za moje prvé kroky vo svete výstav. Koncom roku 1985 som sa začal venovať plemenu, ktoré sa pre mňa stalo mojou srdcovou záležitosťou, Pyrenejskému horskému psovi. Moje prvé tri PHP som mal z krajiny pôvodu, z Francúzska. Pochádzali z chovu Dr. Giralta, svetovo známeho chovateľa, ktorý vychoval psy tých najkvalitnejších krvných línií všetkých čias, vysoko cenené rozhodcami na celom svete. Môj prvý vrh PHP sa narodil v roku 1989, matkou bola Ch. Carlit du Comté de Foix, otcom vrhu sa stal Ch. Nundo Uchan de Montbernes, belgický pes francúzskeho pôvodu. Jednalo sa o početný vrh štrnástich šteniat, z ktorého sa traja jedinci stali šampiónmi, pričom najpozoruhodnejším jedincom z vrhu bol Escou du Domaine de l'Étoile, svetový víťaz, medzinárodný šampión krásy, šampión Francúzska, španielska a Portugalska. V šiestich rokoch získal najvyššie ocenenie pre uznávaných plemenníkov Élite A. Za posledných tridsať rokov len štyria jedinci, z toho dvaja z môjho chovu, dosiahli toto ocenenie. Musím konštatovať, že v mojom chove sa osvedčila metóda príbuzenskej plemenitby. Od samého počiatku sa výstavy psov stali mojou vášňou, avšak treba poznamenať, že väčšie úspechy som dosiahol v zahraničí ako doma v Portugalsku.

Escou du Domaine de l'Étoile

Ako, podľa Teba, vyzerá ideálny PHP?

Ideálny pes neexistuje. Najdôležitejšie je, aby sa jednalo o typovo správneho jedinca, pričom základom je typická hlava. Taktiež u správneho PHP nemôže absentovať správny pyrenejský výraz, bez ktorého sa PHP stáva iba veľkým bielym psom. Dôležité je taktiež postavenie očí a nasadenie uší, správne zadné uhlenie a samozrejme nesmie chýbať správna povaha, pretože len vyrovnaný a sebaistý jedinec je správnym PHP. Pes, ktorý je v kruhu nepokojný jednoducho nemôže predviesť správny pyrenejský výraz. Základným aspektom je taktiež „arroundera“, chvost s háčikom na konci, ktorý umožňuje, aby bol chvost pri pohybe správne zatočený.

Aký význam prikladáš výstavam psov?

Podľa môjho názoru je hlavným cieľom výstav oddeliť kvalitu od balastu. Rozhodca by mal mať na pamäti, že okrem posúdenia v kruhu je jeho úlohou taktiež viesť a usmerňovať chovateľov. Pre samotného chovateľa výstava ponúka možnosť vidieť jedincov z rôznych chovateľských staníc a uvedomiť si tak prípadné nedostatky svojho chovu.

Čo si všimáš v roli rozhodcu ako prvé pri posudzovaní v kruhu?

Posudzovanie vždy závisí od počtu jedincov, ktorí nastúpia do kruhu. Ako kritérium prvej selekcie v kruhu uplatňujem správnosť typu posudzovaných jedincov. Dôležitý je správny pohyb. Osobne uprednostňujem ušľachtilé typy, ktorým dokážem odpustiť menšie nedostatky.

Carettou du Néouvielle

Pyrenejským horským psom sa venuješ viacero rokov, zmenila sa za toto obdobie povaha či vzhľad plemena?

Vývoj plemena PHP je pomalý resp. ani zďaleka nie je tak dynamický ako je tomu u Boxerov, Bradáčov a Rotweilerov. PHP bol v období pred päťdesiatimi rokmi veľmi podobný tomu dnešnému. K posunu však došlo, čo sa týka povahy, dnešné PHP sú pokojnejšie a ľahšie ovládateľnejšie. Osobne si spomínam, že na špeciálnej výstave vo Francúzsku pred dvadsiatimi rokmi mohli kvôli agresivite nastupovať do kruhu maximálne štyria jedinci.

Akú dôležitosť a význam majú pre Teba ako rozhodcu klubové výstavy?

Tou najdôležitejšou výstavou na klubovej úrovni je špeciálna či klubová výstava v krajine pôvodu, kde som mal tú česť dvakrát posudzovať a zúčastniť sa Svetového kongresu plemena. Taktiež som mal možnosť posudzovať špeciálnu výstavu, ktorá sa konala minulý rok pri Svetovej výstave v Paríži. Možnosť posudzovať špeciálnu výstavu v krajine pôvodu je pre mňa veľkou cťou, keďže vo Francúzsku posudzujú, až na niekoľko výnimiek ako p. Malo Alcrudo, p. Massimello, p. Haapaniemi, či p. Rémy (CHS Griffes d'Ours), výhradne domáci rozhodcovia. Na výstavách všetkých plemien sa rozhodca veľa rás dostáva do situácie, keď posudzuje plemeno, ktoré nie je práve jeho najobľúbenejším, avšak rozhodca si musí uvedomiť fakt, že nedostatky v jeho vedomostiach môžu doslova pokaziť celú výstavu. Z tohto dôvodu napr. u nás v Portugalsku organizujem pre rozhodcov semináre o PHP.

Aká je podľa Tvojho názoru najdôležitejšia úloha klubu? Čo by si odporučil KPP?

Správny klub musí organizovať semináre pre rozhodcov a poskytovať dostatok informácií začínajúcim chovateľom. Taktiež by mal klub podporovať vzájomné vzťahy medzi chovateľmi, organizovať cesty do zahraničia a samozrejme dohliadať na zdravotnú stránku chovu.

Čo si myslíš o americkom type PHP?

Môj názor môže čitateľ nájsť už vo vyššie uvedených riadkoch. Existuje Pyrenejský horský pes a biely pes – americký typ. Jedná sa dve rozdielne „plemená“. Americký typ sa stavbou tela výrazne odlišuje od pravého PHP, a preto som zásadne proti kríženiu oboch typov, ktoré prináša veľké nedostatky ako napr. vysoký stop, ťažká hlava a samozrejme mnoho ďalších nedostatkov.

V súčasnosti u nás mnohokrát na výstavách vyhrávajú práve americké typy PHP, ktoré sa ťažkopádne pohybujú v kruhu a pôsobia dojmom ľadového medveďa ...

Bohužiaľ jedná sa o veľmi smutnú skutočnosť a sám som svedkom amerikanizácie v Európe. Chyba je na strane rozhodcov, ktorí sa nedržia štandardu a posudzujú všetky plemená ako keby sa jednalo o Labradora, teda bez zamerania sa na typické plemenné znaky. Pyrenejský horský pes je jednoznačne psom atletického typu, je to pes nezávislej povahy a výborný strážca.

Prejdime k často diskutovanej téme, a to chvost u PHP. Je veľkou chybou, ak PHP pri predvedení v pohybe nedvíha chvost za predpokladu, že sa jedná o jedinca, ktorý v domácom prostredí či na prechádzke chvost dvíha?

Skúsený rozhodca by mal ľahko rozpoznať, z akého dôvodu PHP chvost pri predvedení nedvíha. Existuje viacero dôvodov: príliš krátke kríže, absencia typického háčiku na konci chvosta, prípadne bojzlivá povaha či háranie u súk.

Je zrejme, že pokiaľ predvedený jedinec chvost pri pohybe nedvíha, v kruhu je to pre neho nevýhoda voči ostatným jedincom, avšak pokiaľ je stavba chvosta správna, aj takýto jedinec môže byť ocenený známku Výborný. Existuje niekoľko rozhodcov špecialistov, ktorí majú v tomto smere veľmi radikálny postoj, napr. u rozhodcov, predstaviteľov starej francúzskej školy nemal takýto pes šancu. Zdôrazňujem, že treba rozlišovať medzi správnou

„arrounderou“ a chvostom typickým pre plemeno Špic, ktorý je v dnešnej dobe častým javom na výstavách. Mnohokrát však na výstavách vyhrávajú jedinci s oveľa vážnejšími nedostatkami ako je nesprávne nesenie chvostu v pohybe.

Existuje rozdiel medzi PHP v Francúzsku či Španielsku a PHP, ktoré možno vidieť na výstavách v Strednej a Východnej Európe?

Samozrejme isté rozdiely existujú, najmä čo sa týka starostlivosti a úpravy srsti. PHP by sa nemal pred výstavou kúpať, mal by mať žltobielu srst hrubej štruktúry, nie žiarivo bielu jemnú srst. Moja osobná rada pre vystavovateľov znie, nenechajte sa zlákať americkou úpravou u PHP a nevytvárajte tak okázalé výstavné typy.

Aké sú najčastejšie chyby, ktorých sa dopúšťajú vystavovatelia v kruhu?

Najčastejšou chybou, s ktorou sa stretávam je, že vystavovatelia nasadzujú obojok príliš vysoko, až za uši, čím je narušané ich správne nasadenie. Obojok by sa mal umiestňovať na spodnú časť krku. Ďalšou častou chybou je, že vystavovatelia svoje psy pred výstavou kúpu, úplne postačí poriadne vyčesanie.

Čo by si odporučil chovateľom pri výbere krycieho psa?

Pri výbere krycieho psa odporúčam chovateľom, aby dôkladne poznali jeho stavbu tela, rodokmeň a aby sa neobávali príbuzenskej plemenitby, ktorá by mohla priniesť kvalitu v chove. Chovatelia by mali vyhľadávať plemenníkov, ktorí sú nositeľmi bohatého genetického dedičstva, mali by poznať jeho predkov a prípadne potomkov. Ďalej odporúčam, aby vyberali kvalitu, ktorú samozrejme nemôže zabezpečiť ani množstvo šampionátov. I pes pochádzajúci z prestížnej chovateľskej stanice a multišampión môže byť v konečnom dôsledku otcom nekvalitného potomstva. Treba poznamenať, že opakované použitie toho istého krycieho psa často naruša homogenitu chovu.

Navštívil si niekedy v minulosti Českú republiku?

Áno, už som u Vás posudzoval Novofoundland Fed Cup a budem u Vás, v Čechách, posudzovať na Medzinárodnej výstave v Mladej Boleslavi v auguste 2012.

Prijal by si pozvanie posudzovať na klubovej výstave KPP?

Určite áno a bola by to pre mňa česť. Uvítal by som ak by som taktiež mohol viesť špeciálny seminár o plemene PHP pre členov klubu.

Iber du Néouvielle

Rosée du Néouvielle

*Chia du Néouvielle -
Argelles Gazost 2008*

Rozhovor zpracoval a z portugalštiny preložil: Peter Kapusta